

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Extra Posten.

Måndagen den 14 Februari 1820.

Människo-Classification.

Mer än en af de verldsvise har högt yttrat den önskan att någon transcendental Linné måtte uppstå, hvilken, liksom den physikaliske fordom gjorde med Örterna, ville foretaga sig att indela människorna i Classes, Ordines, Genera et Species, och utgifva en systematisk Tabell öfver de karakteristiska kännetecken, efter hvilka man kunde examinera hvarje förekommande, och med sitt constanta vetenskapsnamn under, införa honom i sitt *Homonarium*. Visst är åtminstone, att, innan detta sker, ingen riktig och fullständig människokänning kan vara att vänta. Några skarpsinnige Snillen hafva äfven gjort ett försök, åtminstone att bestämma Classerne. Thorild hänförde en hvar sin kära nästa antingen i Classen af Grinare, af Rytare eller af Fänar; men denna indelning har befunnits dels icke nog bestämd (ty på hvilka säkra kännemärken låter Grinaren sig kännas från Fänen?), dels icke nog fullständig. Man tänke sig blott hvad skulle väl blifvit af verlden, om alltsedan 5.822 år — enligt Kongl. Vetenskaps-Akademien är det neml. jemt så lång tid sedan vår Herre sade *Varde Ljus!* — i den ingen ting annat blifvit uttrattat, än Grining, Rytande och Fänari? — Jean Paul, en annan kännare af

sitt slägte, har sedermera försökt en ny Classification, och som den är den nyaste jag hört talas om, vill jag om den skaffa mig samma förtjenst, som Hr Eckerberg för femton år sedan skaffade sig om Galls Lära, den neml. att göra den bekant för det respective Svenska Publicum. — Nämde tankare — NB icke Hr Eckerberg, utan Jean Paul — delar människorna i tre Classer, och kallar

1:a Classen *Stylister*, af *Stylus*, en spetsig maschin af jern, hvarmed de gamla Romare brukade att skrifva, äfven ibland att genomstinga flugor, som föllo besvärliga, eller att slå dels deras Anagnoster, dels deras clienter i hufvudet, ifall de icke voro nog ödmjuka och icke nog beundrade hvad deras nådige Patron behagat nedskrifva, — och således kan man icke annat än finna detta namn ganska symboliskt träffande, i afseende på denna stora Class utaf Människor. Deras enda och högsta sträfvan går neml. ut på det reella, väl förstän-des det för dem reellaste, d. ä. det fördelagtiga. Och som ingen ting i verlden är fördelagtigare att hafva än Penningar, så äro dessa inbegreppet af den högsta realiteten, emedan man för den kan förvärfva sig alla andra realiteter eller fördelar, såsom titlar, gröna band, goda viner, vackra mamseliet, etc. etc. Lyckligast anse de sig derfore, om slampen gifvit dem från början något af den der urre-

aliteten, med hvilket de kunna komma sig upp, d. ä. låna ut mot hög Procent, och vid Seqvester-auctioner komma åt sin Skuldenärs egendom för halfva värdet; eller med god speculation och säkert beskydd drifva luredrejeri i stort, eller i smyg bortmängla tjänster, med mera dylikt valberäknadt. Några gå dock så plunt till väga, att de tills vidare för sig sjelfva behålla de medel de borde försända och dermed ådraga sig den ledsamheten att nödgas hålla sig på sina rum, emedan — emedan man brutit af sig benen. — Vill man åter noga lära att känna dessa slags menniskor, så måste man efterforska deras tänkesätt, och då skall man finna att de föreställa sig Gud som en resonabel icke just klarseende köpman, hvilken mot contant betalning af timlig valmåga och evig salighet, handlar af dem slitig kyrkogång, andäktiga miner och Psalmsjunga; hvaremot Satan är dem en Fogate, som enligt snabt fälld dom i sitt Slotts-Canzli, pantar af dem allt hvad de äga. Vetenskapen åter är för dem ett medel att komma fram till den post, på hvilken de rätt i stort kunna börja att skörda; Konsten, som ett visst sätt att göra sig intressant, och Staten, som en inrättning att, på alla öfrigas bekostnad, rikta de uppsatte och skydda hvad de insamlat. Med ett ord, för dem är det den bästa Philosophie, som lärer att intet annat är värdt att eftersträfva, intet annat sant, skönt eller godt än det som kitlar sinnena, och hvilken förklarar egennytten för den enda fullgiltiga princip för menniskans handlingar. Men af alla Regeringsformer älska de högst den Turkiska, emedan enligt den, Storherrn hålles i mörker om allt, intet betyder utom sin Divan, och de honom närmast knapphändigst nog betala sina skulder dermed att de låta strypa Creditorerna. Hvertill äfven kommer den fördelen att hvarje tadel af deras åtgärder, hvarje klagan öfver deras förfarande är genast qvätt i sjelfva källan. Det oagtadt kunna de också kalla

sig de liberalaste af alla, ja! ge sig mine deraf, i synnerhet de slags Stylisten hvilka redigera Tidningar, gifvande dem stolta namn och i dem förande en hvast penna mot allt förtryck, som förefvas — ett par hundra mil från deras hemland. Dock finnes det till och med bland dessa, de, hvilka på fullt alfvar äro halftjacobinska, om blott derigenom Dagbladet kan inbringa en fyra å femtusende R:dr i prenumerationsmedel.

2:a Classen. *Formalister*; ty Form betyder någon ting utkrusadt och prydligt, men som i sig sjelft är tomt och utan innehåll. Dertfore om du får höra någon med läpande röst och enthusiastiska fraser tala om det Högsta Väsendet; men du snart märker, att det för honom ej annat är än ett ihåligt luftfantom; eller en annan med stora ord prisa Philosophie och Vetenskap; såsom det första i lifvet, dock utan att han gör det ringaste bemödande för att deraf inhämta de första bokstäfverna; eller en tredje, med uppblåst bälhet i stämman och åthäfvor, ryta om kraft, som det första i lifvet och Konsten, fast han sjelf kryper som en katt efter bifall af de stora, eller utskaller som en bof en hvar, som icke till skyarne upphöjer hans kärnlösa productioner; eller du får nu höra en fjerdje tala med en onetion af försakelse, mod, rättskänsla och upphöjda tänkesätt, som om det vore den lifslevande Brutus, men du, nästa ögonblick, ser honom löpa till de ansedd, för att bli räknad i deras sällskap, att sqvalra om hvad den och den yttrat sig öfver deras arbeten, eller med krökt rygg och allyftad hatt prisa sig lycklig, att som en courir få kringföra hvad en förnäm behagat utlåta sig; med ett ord, der du ser det ytliga glittret vara högsta ändamålet och ett ephemeriskt präal egentliga karakteren af alla ord och handlingar, der kan du vara säker att du råkat en Formalist.

3:e Classen. *Poeter*, då detta ord taget i sin vidsträcktaste och ordgrannaste

mening, såsom ägta bildare och bildade. Dessa framstå, med ägta alfvar, af djup entusiasm lifvade, i kamp, med ord och gerning, för det högsta rätta i allt. För dem är berömmet ett tomr ljud och hopen tadel ett intet, ty de bära sin Domare i sitt eget hjerta och ödmjuka sig blott för det godas gifvare, som med den högsta skönhet visat sig, i sitt sanna herrlighetsljus, för deras idealblick och tilldragit sig hela deras kärlek. De äro all mänsklig ordning undergifne, emedan endast i ordning består rätt och sällhet. De bemöda sig varmt, men besinningsfullt, att inom denna krets låta Staten framstå, som slagets stora bildningsanstalt, och de sjelfva såsom medlare mellan det som är och det som blir. Derföre bjuda de ej ut förvuxna blomster, utan gifva endast: ifrån sig fullmogna frugter, hvilka föda från tidevarf till tidevarf. Och derföre letva de endast för att redligen verka, men kunna afven dö för sin idé. Deras hjeltomod är också icke en tom gasconade, som klär sig i prunkande uniform; deras kunskap icke ett blott ytligt fladder bland termer eller pedantiskt gräl, och deras poesi ej en haltlös väf af sentenser och infall, utan klar-sinnig heroism, djup vetenskaplighet och det skönas ingripande uppenbarelse. — Denna class har alltid varit ganska liten och sällsynt att träffa någon, som kunde föras dit. Men då Stylister länge förtryckt och Formalister länge förvillat verlden, då har Himlens nåd gerna framkallat något Species af dem och ibland af högsta barmhertighet upplyftat detta Species på en thron, till verdens beundran och folkslagens lycka. — Gå derföre och läs om dem i Tideböckerna.

Ett godt råd.

Öfver ingången till rummen för ett läsesällskap i London står med stora bokstäf-

ver följande anhållan hos ledamöterna: "Herrar Läsare, som öfva sig i stafning, behagade dertill välja *gårdagstidningarna*."

Poeten Lee i Londons dårhus.

Han besöktes här af en gammal vän, som kände honom vid så godt förnuft, att han trodde honom vara kurerad, och spatterade med honom på husets altan. Sedan Lee hade ett ögonblick sett sig omkring från den rysliga höjden, fattade han sin vän vid handen, och sade med förtjusning: "Vore det ej en sublim tanke att med hvarandra flykta till odödlighetens teapel, och störta oss ner i detta djup?" — "Det kan hvar enda vanlig människa, svarade den andra med köld, och vi skulle derigenom ej förvärfva oss anspråk på odödlighet. Men låt oss gå ner och derifrån hoppa uppföre. *Per ardua itur ad astra*." Det mera originella i denna idé smickrade Lees inbillning. Han antog förslaget, och hans vän skattade sig lycklig, att den olyckligas ärelystnad gillade denna mindre halsbrytande väg till odödligheten. — Mången af vår tids unge poeter försöka verkligen att göra slika lodreta språng uppföre till odödligheten, men i stället sänkas de vid hvarje vanmaktens försök allt mera *utföre*, alldeles efter den vansinniga Lees idé.

Den flitige Kyrkogångaren.

Man berömde en viss medborgare i London för det han gick så flitigt i Kyrkan och med så mycken andakt förrättade sin gudstjenst. "Han har också mycket skäl dertill," anmärkte den namnkunnige *John Wilkes*; "ty som han i hela sin lefnad aldrig gifvit sin nästa en skärf, skulle säkert ingen annan be för honom."

(Insändt.)
Frihets-Ungersvännen. Visa.

Sjunges som: *Ack hvad för en usel koja &c.*

O du fromma menskoslägte!

O du grymma ödes gång!

O du gyllne frihetshäkte!

O du glitterglänsand' tvång!

O och ack hvad sköna saker

För en liten dagblads-sång!

Intet bång,

Håll dig kappraker!

Tiden är gemen och vrång.

Knappt är pojken riktigt snuten,

Förr'n han vill sin frihet ha.

Pappa ropar: "Fy skäm ut'en!"

Mamma låter gå la la.

Pappa svär och mamma piper,

Får så fatt i tömmarna.

Det går bra,

Som Ni begriper:

Pojken flinar Ha ha ha!

Fåfångt må nu Pappa kexa,

Dundra som en bondkaplan;

Pojken tål ej tvång och lexa,

Är en gång vid frihet van:

Flux till bläck och penna fattar

Blir en Frihetens organ.

Kors för F—n!

Pöbeln den skrattar:

"Det vat kaxe hela da'n."

Nu hörs pojken bullra, larma

Med den arma friheten.

Gudarna må sig förbarma

För en sådan Frihetsvän!

Skåden bur han mössan svingar,
Sätter uppå örat den.

Kära vän,

Stäck dina vingar,

Annars tar dig knäfylen.

Se nu p^o, hur han Regnerar,

Som en liten kannibal.

Vän och ovän han blamerar

Från Nord Cap till Portugal.

Stackars gosse! Jag må skratta

At ditt platta frihetsqval.

General

I det besatta,

Med genie af Corporal.

Håll man fort, du arma toker!

Gny och skrik liksom en gast.

Aldrig nånsin blir du kloker,

Derför må du stå ditt kast.

Jag dig lemnar åt ditt öde:

Håll dig blott i sadeln fast.

Du med hast

Snart bland de döde

Måste samlas, din fantast!

Så syns frihet ofta fjettrad

Uti yrans galna spår.

Narren aldrig blir förbättrad,

Förr'n han klofven på sig får.

Mellertid så låt oss dricka,

Om det stupar eller står.

Klang gutår,

Skål för min slica,

Tills jag lägges uppå bår!

Prenumeration på 48 Numror af detta Blad, som utkommer hvarje Måndag och
Torsdag, emottages med 2 R:dr Bco uti Herrar Utters & Comp., Östergrens och
Bruzeliu Boklädor.

N:o 14 utgifves nästa Torsdag.

Stockholm, tryckt hos JOHAN IMNELIUS.